

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรที่มีคุณภาพ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุจุดหมาย แต่ประชากรเหล่านั้นจะมีคุณภาพหรือไม่ อย่างไร ขึ้นอยู่กับการศึกษาซึ่งเป็นกลไกหรือวิถีทางที่จะจัดและส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพและใช้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ในสภาพความเป็นจริง การจัดการศึกษามีปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมาย ปัญหาหนึ่งที่ทำให้เกิดการสูญเสียทางการศึกษาคือการที่ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาความสามารถที่ตนเองมีอยู่ให้เจริญงอกงามและใช้ให้เป็นประโยชน์เท่าที่ควร ผู้เรียนจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถที่แท้จริง ซึ่งเป็นผลเสียต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งส่วนบุคคลและสังคมตลอดถึงการ พัฒนาประเทศ

การที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำหรือสูงกว่าระดับความสามารถ (Underachievement or Overachievement) เป็นลักษณะของความไม่สอดคล้องกันระหว่างระดับเชาวน์ปัญญาหรือความสามารถของผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผู้ให้ความหมายการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถไว้ต่าง ๆ กัน เช่น ฮิลด์เรธ (Hildreth 1966: 422) ให้ความหมายการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถไว้ว่า หมายถึงการที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับเชาวน์ปัญญา และการมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ หมายถึงการที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับเชาวน์ปัญญา ส่วน กูด (Good 1973: 405, 628) ให้ความหมายการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถว่า หมายถึง การที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับที่คาดหมายไว้จากการทำแบบทดสอบความถนัดทั่วไปของนักเรียนในห้องเรียน และการมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ หมายถึงการมีระดับของความสำเร็จสูงกว่าระดับคาดหมายที่ประเมินสรุปศักยภาพของผู้เรียน

(2520: 30) ได้สำรวจภาวะการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรากฏนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ ร้อยละ 40.97 และไม่ปรากฏนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถเลย นอกจากนี้ โทเลอร์ (Tolor 1969: 63-65) พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่มีเชาวน์ปัญญาตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถร้อยละ 26 และสูงกว่านี้ในกลุ่มนักเรียนที่มีเชาวน์ปัญญาหรือความสามารถสูง และบริคลิน (Bricklin 1966, quoted in Tolor 1969: 63-65) ประมาณว่ามีนักเรียนที่ศึกษาอยู่ตามโรงเรียนต่าง ๆ มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ ร้อยละ 15-40 ของนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่ามีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถอยู่มาก โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีเชาวน์ปัญญาหรือความสามารถสูง ซึ่งเด็กเหล่านั้นเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าของประเทศชาติ ควรได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ได้พัฒนาศักยภาพให้ถึงระดับความสามารถของแต่ละบุคคล จึงน่าสนใจว่า ตัวแปรใดเป็นลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถและกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ เพื่อจะได้เป็นแนวในการหาทางป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น หรือช่วยยก ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากการศึกษางานวิจัยและแนวคิดต่าง ๆ ปรากฏว่ามีตัวแปรเกี่ยวข้องกับการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถอยู่ทั้งทางด้านสภาพครอบครัวและลักษณะของตัวบุคคล งานวิจัยส่วนมากศึกษาความแตกต่างของผู้มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถกับผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ปกติหรือสูงกว่าระดับความสามารถในชั้นต่าง ๆ ตามความสนใจ พอสรุปแนวคิดและผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูหรือแบบแผนวิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็กจะเป็นรากฐานในการพัฒนาการบ้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถของเด็กจำเป็นจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี ให้ได้รับการตอบสนองตามธรรมชาติและได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องในทุกวัยของการพัฒนา การอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะเป็นปัจจัยให้เด็กมีบุคลิกภาพดี มีความมั่นใจในตนเอง สามารถก้าวเข้าสู่สังคมอย่างเชื่อมั่น มีสุขภาพจิตสมบูรณ์ ซึ่งเป็นทางนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียน การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นพื้นฐาน

สำคัญที่จะทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำหรือสูง (วิมลพักตร์ มนุเสวต 2523: 4) และการที่เด็กมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถนั้นเป็นผล เกิดจากกระบวนการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้ ไม่สามารถใช้เชาวน์ปัญญาและความถนัดพิเศษของตนได้อย่างเต็มที่ (Rogers 1969: 243-244) ซึ่งมีผลการวิจัยของมอริวและวิลสัน (Morrow, Wilson 1961: 508-514) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ มีแนวโน้มมาจากครอบครัวที่อบรมเลี้ยงดูด้วยการ ชมเชยและลงโทษอย่างรุนแรง เมื่อกระทำผิดหรือมีผิดนั้นก็ให้ความคุ้มครองปกป้องมากเกินไป มีการคาดหวังต่อเด็กในเรื่องความสำเร็จสูงหรือต่ำเกินไป บรรยากาศภายในบ้านมีความตึงเครียดและขัดแย้งกัน ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ภายในบ้านดี บิดามารดาให้คำชมเชยและยอมรับ แสดงความสนใจและเข้าใจเด็กทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

นอกจากการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว การได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ซึ่งเป็นพื้นฐานให้เด็กประสบผลสำเร็จแล้ว บรรยากาศทางวิชาการของครอบครัวหรือสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนและการศึกษาหาความรู้ของเด็ก น่าจะมีส่วนช่วยสร้างเสริมให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนให้ถึงระดับความสามารถ ดังนั้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถจึงอาจมาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศทางวิชาการน้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจอันสำคัญยิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อไ้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันจะประสบความสำเร็จในการทำงานต่างกัน ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่าผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และมีความภาคภูมิใจที่ได้เลือกทำงานที่ยาก มีความตั้งใจทำงานดี อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานที่สลับซับซ้อนมากกว่าผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ (Weiner 1972: 203-215) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กต่างกัน ถึงผลการวิจัยของมัทซุนากะ (Matsunaga 1972: 5614-A) และลิดดีโคท (Liddicoat 1972: 6133-A) สอดคล้องกันว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ปกติหรือสูงกว่าระดับความสามารถ

นักจิตวิทยาหลายคนเชื่อว่าอ้อมโนทัศน์มีความสำคัญต่อพฤติกรรม การปรับตัว บุคลิกภาพของบุคคลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กมาก เช่น เพอร์คีย์ (Purkey 1970: 2) เชื่อว่าความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองหรืออ้อมโนทัศน์เป็นแรงผลักดันเบื้องต้นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยเด็กรับรู้ความสามารถในการเรียนหรือการทำงานของตนผิดไปจากความเป็นจริง ทั้งนี้เป็นเพราะตนเป็นแกนกลางของบุคลิกภาพที่บุคคลนั้นได้มองเห็นและมีอ้อมโนทัศน์ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมและการปรับตัว และ บรูค-โคเวอร์ (Brookover, quoted in Purkey 1970: 14) ได้สรุปว่าอ้อมโนทัศน์ของเด็กเป็นตัวกำหนดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนของเด็กเอง มีผลการวิจัยสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ว่า นักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถมีอ้อมโนทัศน์แตกต่างกับนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ปกติหรือสูงกว่าระดับความสามารถ โดยนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถมีอ้อมโนทัศน์ในเชิงลบ (Combs 1964: 47-51; Matsunaga 1971: 5614 - A; วิมลพักตร์ มนุเสวต 2523: บทคัดย่อ)

นิสัยในการเรียนหรือแบบแผนการปฏิบัติในการเรียนที่นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่มาก ดังที่แมคคอกซ์ (Maddox 1963: 9) ได้ศึกษาพบว่า ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางประสิทธิภาพและนิสัยในการเรียนที่ดีประมาณร้อยละ 30-40 และผลการวิจัยของคาร์เตอร์ (Carter 1967: 51-56) แกรอนสกี และ แมชิส (Gawronski, Mathis 1969: 346-350) พบว่า นักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถมีนิสัยในการเรียนดีกว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ

ฐานะทางสังคมมีอิทธิพลต่อเด็กในวัยเด็กตอนปลาย และวัยรุ่นตอนต้น เด็กจะพยายามใช้วิธีการหลายอย่างเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน การเข้ากลุ่มเพื่อนและการยอมรับทางสังคมจึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของเด็กในวัยดังกล่าว โดยเฉพาะนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถก็ไม่ได้รับการยอมรับหรือการเลือกจากเพื่อน ซึ่งปรากฏผลการวิจัยของทริกแลนค์ และคณะ (Teigland, Winkler, Munger and Krangler 1966: 950-955) และ ประสาร มาลากุล ข อุษยา และคณะ (2520: 27) สอดคล้องกันว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถมีฐานะ

ทางสังคมมีแตกต่างจากนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ปกติในทุกสภาพการณ์ คือสภาพการณ์เรียน การทำงานกลุ่ม และการ เล่นประจำวัน

ความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปในชนิดและปริมาณ และอาจเป็นตัวกำหนดทิศทางของความพยายามและกิจกรรมต่าง ๆ (Kuder 1975: 43) นักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ มีความสนใจเกี่ยวข้องกับการใช้เวลาและกิจกรรมอิสระ เทคนิคเฉพาะตัว กิจกรรมที่สัมพันธ์กับชีวิตและสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปมากกว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ปกติหรือสูงกว่าระดับความสามารถ และมีความสนใจเกี่ยวข้องกับ การเรียน โดยตรงหรือความรับผิดชอบบริการสังคมน้อยกว่านักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ปกติหรือสูงกว่าระดับความสามารถ (Hummel, Sprinthall 1965: 388-395; ประสาร มาลากุล ๗ อยุธยา และคณะ 2520: 36)

ด้วยแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจ วิเคราะห์ว่าตัวแปรทาง ด้านครอบครัวและลักษณะของบุคคลเหล่านั้นสามารถจำแนกนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถได้หรือไม่ ตัวแปรใดเป็นตัวแปรสำคัญมีแนวโน้ม เป็นลักษณะของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยศึกษา กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร เหตุผลที่เลือกศึกษากับนักเรียนในระดับนี้เพราะมีผลการวิจัยของโชว์ และ แมคคูเอน (Show, McCuen 1960: 103-108) พบว่าการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถเริ่มปรากฏในเด็กชายที่มีเชาวน์ปัญญาสูงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปรากฏในเด็กหญิงที่มีเชาวน์ปัญญาสูงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Fitzpatrick 1978: 645-650) ดังนั้นนักเรียนชายหญิงที่มีเชาวน์ปัญญาสูงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงอาจมีภาวะผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถแล้ว แต่การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาภายหลังภาคบังคับที่จะเป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับการเรียนในระดับสูงต่อไป และการมัธยมศึกษา กำลังขยายตัวมากขึ้น ผู้ที่มีการศึกษาระดับนี้ให้ผลตอบแทนทาง เศรษฐกิจกับประเทศในอัตราสูง คุณภาพของประชากรและกำลังคนของประเทศขึ้นอยู่กับคุณภาพของการมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (เอกวิทย์ ๗ ถกลาง 2511: 20-24) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นปีแรกของการมัธยมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพให้ถึงระดับความสามารถ และช่วยมิให้ภาวะการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถเพิ่มมากขึ้นหรือสายเกินที่จะแก้ไข ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทาง

ต่อผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนที่จะร่วมกันช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนให้ถึงระดับความสามารถ และเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาตัวแปรสำคัญที่สามารถจำแนกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถและกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาคือ การอบรมเลี้ยงดู บรรยากาศทางวิชาการของครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อत्मโนทัศน์ นิสัยในการเรียน ฐานะทางสังคมมิติ และความสนใจโดยทั่วไป สามารถจำแนกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถได้

ขอบเขตของการวิจัย

ก. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งชายและหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถ ซึ่งศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานครที่มีขนาดใหญ่

ข. ตัวแปรที่มุ่งศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ในการจำแนกกลุ่ม ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ระดับ ไค้แก่

ก. ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ

ข. ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ

2. ตัวแปรที่คาดว่าสามารถร่วมกันจำแนกกลุ่มที่ศึกษาได้ ประกอบด้วย

- ก. การยอมรับเลี้ยงดู แบ่งเป็น 3 แบบคือ แบบทอดทิ้ง แบบ
ประชาธิปไตย และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป
- ข. บรรยากาศทางวิชาการของครอบครัว ประกอบด้วย แรงกระตุ้น
เพื่อผลสัมฤทธิ์ การแนะแนวทางวิชาการ นิสัยการทำงานภายใน
ครอบครัว การส่งเสริมทางสติปัญญาในบ้าน และความกระตือ-
ริอรันของครอบครัว
- ค. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ง. อັคมโนทัศน์ แบ่งเป็น อັคมโนทัศน์ทางด้านความเป็นเอกลักษณ์
ความพึงพอใจในตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออก ร่างกาย ศิลธรรม-
จรรยา ส่วนตัว ครอบครัว และสังคม
- จ. นิสัยในการเรียน ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา
และวิธีการทำงาน
- ฉ. ฐานะทางสังคมมีอิ
- ช. ความสนใจโดยทั่วไป แบ่งเป็นความสนใจในงานกลางแจ้ง
งานจักรกล งานคำนวณ งานวิทยาศาสตร์ งานชักจูงใจโฆษณา
งานศิลปะ งานวรรณกรรม งานดนตรี งานบริการสังคม และ
งานเสมียน

ค. การ วิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์หาตัวแปรสำคัญที่สามารถจำแนกหรือมีแนวโน้ม เป็น
ลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถ มิได้มุ่งหาสาเหตุ
และผล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขต
กรุงเทพมหานครในท้องที่การศึกษาเดียวกันมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. คะแนนผลการสอบแต่ละวิชาในภาคเรียนที่ 1 ของนักเรียนเป็นดัชนีชี้
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. คำตอบที่ได้จากแบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบวัดและแบบสำรวจ เป็นคำตอบ
ที่มีความเป็นจริงตรงกับสภาพของผู้ตอบ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ (Underachiever) หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนที่ผลสัมฤทธิ์รวมทุกวิชาในภาคเรียนที่ 1 ต่ำกว่าคะแนนที่เขาว้นบัญชีเกิน 10 หน่วยคะแนนที่

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าระดับความสามารถ (Overachiever) หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนที่ผลสัมฤทธิ์รวมทุกวิชาในภาคเรียนที่ 1 สูงกว่าคะแนนที่เขาว้นบัญชีเกิน 10 หน่วยคะแนนที่

ผลสัมฤทธิ์รวม หมายถึง คะแนนผลการสอบในภาคเรียนที่ 1 รวมทุกวิชาของนักเรียนซึ่งรายงานโดยโรงเรียน

เขาว้นบัญชี หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบแนววิธีสักร้าหน้ามาตรฐานการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกของเด็กที่มีต่อวิธีการที่บิดามารดาหรือบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูมาเป็นเวลานานที่สุดปฏิบัติต่อตนในการอบรมเลี้ยงดู แบ่งเป็น 3 แบบ คือ

1. แบบทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองถูกเกลียดชัง ไม่เป็นที่ยอมรับ ไม่ได้รับความยุติธรรม ไม่สนใจความรู้สึกของตนโดยใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงตามอารมณ์ คุณค่าที่เห็นโดยไม่ให้คำแนะนำหรือร่วมมือช่วยเหลือในโอกาสอันควร ไม่ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองและปล่อยปละละเลยความเป็นอยู่ของตน

2. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ให้การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ให้ความรัก ความอบอุ่นเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในโอกาสอันควร และเปิดโอกาสให้มีอิสระเป็นตัวของตัวเอง ไม่เข้มงวดเกินไปหรือตามใจเกินไป

3. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Overprotection) หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนไม่มีอิสระที่จะไปไหนหรือทำอะไรก็ช่วยตนเอง ต้องปฏิบัติตามความคิดเห็นของบิดามารดาทุกเรื่อง ถูกควบคุมและอยู่

ในสายตาหรือความคุ้มครองป้องกันช่วยเหลือจากบิคมารกาตลอดเวลา

บรรยากาศทางวิชาการของครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของเด็กต่อสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนและการศึกษาหาความรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. แรงกระตุ้นเพื่อผลสัมฤทธิ์ (Achievement Press) หมายถึง ความปรารถนาของบิคมารกา ผู้ปกครองในการศึกษาของเด็ก การเตรียมและวางแผน เพื่อให้บรรลุตามความปรารถนา ความรู้และความเอาใจใส่ในผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าทางการศึกษาของเด็ก รวมทั้งการให้รางวัลเพื่อกระตุ้นให้เด็กเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การแนะแนวทางวิชาการ (Academic Guidance) หมายถึง ความสามารถของบิคมารกา ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัวที่จะทำได้ ในการแนะแนวเกี่ยวกับการเรียนในโรงเรียนหรืองานที่ได้รับมอบหมายจากครู และความสามารถในการจัดหาหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยการเรียนรู้ในโรงเรียนของเด็ก
3. นิสัยการทำงานภายในครอบครัว (Work Habits in the Family) หมายถึง ลักษณะของการจัดการภายในบ้านที่ทำเป็นประจำเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีเวลาและสถานที่ที่จะศึกษาได้อย่างเพียงพอและฝึกฝนในกิจกรรมทางการศึกษา
4. การส่งเสริมทางสติปัญญาในบ้าน (Intellectuality in the Home) หมายถึง ความเอาใจใส่ของบิคมารกา ผู้ปกครองที่มีต่อเด็กในเรื่องการอ่าน การสนทนา การเล่นเกม งานอดิเรก ตลอดจนเอาใจใส่ในความคิดและจินตนาการของเด็ก รวมทั้งการใช้โทรทัศน์และสื่ออื่นๆ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ได้กว้างขวางขึ้น
5. ความกระตือรือร้นของครอบครัว (Activeness of the Family) หมายถึง ความเอาใจใส่ของบิคมารกา ผู้ปกครองในการจัดให้เด็กได้มีโอกาสไปเที่ยวชมหรือแสวงหาความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ ภายนอกบ้าน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ลุล่วงไปด้วยดีทั้งค่านิยมการแข่งขันและการทำงาน เมื่อเผชิญอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย แต่จะมีความวิริยะอุตสาหะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหมดให้สิ้นไป ต้องการอิสระในการแสดงออกทั้งในสิ่งที่ป็นรูปธรรมและแนวความคิด มีความรู้สึกที่ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน หรือการกระทำที่ดีเกินกว่าบุคคลอื่น เพื่อให้เท่าเทียมกับมาตรฐานอันสูงส่งที่ตนเองได้ตั้งไว้

อัตมโนทัศน์ (Self-concept) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านความเป็นเอกลักษณ์ ความพึงพอใจในตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออก ร่างกาย ศิลธรรม-จรรยา ส่วนตัว ครอบครัวและสังคม

นิสัยในการเรียน (Study Habits) หมายถึง ทักษะ เทคนิคในการเรียนที่บุคคลได้รับการฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย โดยเฉพาะวิธีทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสม

ฐานะทางสังคมมีติ หมายถึง ฐานะของบุคคลในกลุ่มซึ่งได้จากอัตราส่วนระหว่างจำนวนครั้งที่สมาชิกแต่ละคนถูกเลือกต่อจำนวนสมาชิกทั้งหมดในกลุ่มลุ่มค้วยหนึ่ง

ความสนใจโดยทั่วไป หมายถึง ความชอบที่แสดงถึงความโน้มเอียงในการที่นักเรียนจะเลือกงานใดงานหนึ่ง ซึ่งมี 10 ประเภท คือ

1. งานกลางแจ้ง (Outdoor) หมายถึง งานที่ต้องใช้เวลาอยู่นอกบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะทำงานเกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ หรือการเพาะปลูก เช่น พนักงานดูแลรักษาป่า และธรรมชาติวิทยา งานเกี่ยวกับเกษตรกรรม ฯลฯ

2. งานจักรกล (Mechanical) หมายถึง งานเกี่ยวกับเครื่องมือและเครื่องจักรกลต่าง ๆ ได้แก่ งานช่างกล ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างแก้ไฟฟ้า และวิศวกรรมด้านต่าง ๆ ฯลฯ

3. งานคำนวณ (Computation) หมายถึงงานเกี่ยวกับตัวเลข เช่น งานหัตถ์ บัญชีร้านค้า งานธนาคาร ฯลฯ

4. งานวิทยาศาสตร์ (Scientific) หมายถึง งานค้นคว้าหาความจริงใหม่ ๆ และการแก้ปัญหา เช่น เป็นแพทย์ นักเคมี พยาบาล งานวิศวกรรม งานช่างวิทยุ และโทรทัศน์ งานเกี่ยวกับการบิน งานค้นคว้าและวิจัย ฯลฯ

5. งานชักจูงใจโฆษณา (Persuasive) หมายถึงงานที่ต้องพบกับบุคคลอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่งานหรือการขายผลิตภัณฑ์ เช่น นักแสดง นักการเมือง ผู้ประกาศทางวิทยุและโทรทัศน์ นักเทศน์ และพนักงานขายต่าง ๆ ฯลฯ

6. งานศิลปะ (Artistic) หมายถึง งานสร้างสรรค์โดยใช้มือ และมีความสามารถในการออกแบบสร้างสรรค์ เช่น นักวาด นักแกะสลัก สถาปนิก นักออกแบบเครื่องแต่งกาย แบบผม และนักออกแบบภายในสถานที่ ฯลฯ

7. งานวรรณกรรม (Literary) หมายถึง งานเกี่ยวกับการอ่านและเขียน เช่น นักเขียน นักประวัติศาสตร์ ครู นักแสดง นักข่าว บรรณาธิการ นักวิจารณ์ละครและภาพยนตร์ วิจารณ์หนังสือ ฯลฯ

8. งานดนตรี (Musical) หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการร้องรำ เล่นดนตรี แต่งเพลง ฯลฯ

9. งานบริการสังคม (Social Service) หมายถึงงานช่วยบริการผู้อื่น เช่น พยาบาล ลูกเสือ อนุชาต ผู้ให้บริการแนะแนว สอนพิเศษ นักเทศน์ นักสังคมสงเคราะห์ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

10. งานเสมียน (Clerical) หมายถึงงานในสำนักงานซึ่งต้องการความละเอียดถี่ถ้วน เช่น พนักงานบัญชีและตรวจบัญชี พนักงานเก็บเอกสาร พนักงานขาย เลขานุการ พนักงานคำนวณสถิติ และพนักงานจัดการจราจร ฯลฯ

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงตัวแปรที่มีแนวโน้ม เป็นลักษณะของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ และสูงกว่าระดับความสามารถ
2. เป็นแนวทางในการหาทางป้องกันและขจัดปัญหาที่เกิดจากการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าระดับความสามารถ
3. เป็นแนวทางในการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์เหมาะสมกับระดับความสามารถหรือสูงกว่า
5. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป